

Meddelande om förenklingsprogrammet 2013/14:FPM20 Refit

Näringsdepartementet

2013-11-06

Dokumentbeteckning

KOM(2013) 685

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén Programmet om lagstiftningens ändamålsenlighet och resultat (Refit-programmet): resultat och nästa steg

Sammanfattning

Kommissionen presenterade den 2 oktober 2013 sitt meddelande Programmet om lagstiftningens ändamålsenlighet och resultat (Refit-programmet): resultat och nästa steg. I meddelandet presenterar kommissionen resultatet från förenklingsprogrammet Refit. Det handlar om förenklingar när det gäller regler som företag måste följa på ett flertal områden. I meddelandet redogör kommissionen för de förenklingsinitiativ som initieras under de senaste åren och som de planerar att initiera inom ramen för Refit-programmet. Kommissionen aviserar även att de kommer att presentera initiativ och resultat från Refit-programmet årligen i sitt arbetsprogram samt i en resultattavla.

Regeringen välkomnar kommissionens meddelande om Refit samt kommissionens arbete med att systematiskt och löpande identifiera och att förenkla EU-lagstiftning. Regeringen anser att den generella principen vid utformning av regler alltid bör vara att ha det mindre företaget som utgångspunkt, dvs. principen tänk småskaligt först. Regeringen anser att det är olämpligt att generellt undanta små och medelstora företag från lagstiftning. Förslag som ger möjligheter till lättnader och undantag för mindre företag måste bedömas och analyseras från fall till fall. Regeringen

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Arbetet med att åstadkomma smart lagstiftning är en prioriterad fråga på EU-nivå inom ramen för arbetet med att främja hållbar tillväxt och sysselsättning (tidigare Lissabonstrategin och nu Europa 2020-strategin). Smart lagstiftning är viktigt för att nå de ambitiösa mål för smart, hållbar tillväxt som satts upp genom Europa 2020-strategin.

Kommissionen presenterade i december 2012 ett meddelande om EU-lagstiftningens ändamålsenlighet där de redogjorde för den fortsatta inriktningen för arbetet med smart lagstiftning, se faktrapomemoria 2012/13:FPM47. I meddelandet angavs att kommissionen skulle etablera ett nytt program för att minska regelbördor, Refit-programmet. Europeiska rådet uttryckte i mars och juni 2013 att de såg framemot kommissionens meddelande om resultatet av Refit-programmet. Kommissionen presenterade sitt nya meddelande om förenklingsprogrammet Refit den 2 oktober 2013.

1.2 Förslagets innehåll

Kommissionen har genomfört en kartläggning av EU-lagstiftningen som ett första steg i sitt Refit-program. I meddelandet presenterar kommissionen första resultatet från förenklingsprogrammet. Kommissionen redogör för förenklingsförslag som de har initierat under de senaste åren och som de planerar att initiera inom ramen för Refit-programmet. Förenklingsförslagen delas framförallt in i fyra kategorier: pågående och genomförda initiativ, förslag som är under behandling hos rådet och Europaparlamentet, nya initiativ samt initiativ som övervägs att dras tillbaka eller upphävas.

1. Pågående och genomförda initiativ

Kommissionen menar att resultatet av förenklaringsarbetet visar att principen om smart lagstiftning och att dess verktyg (konsekvensutredningar, samråd och utvärderingar) nu tillämpas konsekvent inom alla politikområden. Kommissionen lyfter exempelvis fram större reformer där syftet har varit att åstadkomma betydande förenklingar och en minskning av den administrativa bördan: tjänstedirektivet, reform av patentsystemet, unionens tullkodex samt ramdirektivet för vatten.

Kommissionen redogör även en översikt av vad de har åstadkommit under de senaste åren för att se till att EU:s lagstiftning är ändamålsenlig. Sedan 2005

har kommissionen godkänt 660 initiativ som syftar till förenkling, kodifiering eller omarbetning. Mer än 5590 rättsakter har upphävts och mellan åren 2007 och 2012 minskade den administrativa bördan för företag med drygt 25 procent, vilket uppskattas motsvara besparingar av administrativa bördor för företag i EU på 30,8 miljarder euro per år. Kommissionen lyfter särskilt fram arbetet med att ge e-fakturor samma status som pappersfakturor inom ramen för momsdirektivet, liksom arbetet med att undanta små och medelstora företag från viss revision på exempel som bidragit till minskning av administrativa bördor. I meddelandet lyfts det även fram att kommissionen tagit fram förenklingsåtgärder på de områden som lyfts fram i tio-i-topp-samrådet om de mest betungande EU-reglerna.

2. Förslag som är under behandling hos rådet och Europaparlamentet

Kommissionen har initierat 21 förenklingsförslag som är under behandling hos rådet och Europaparlamentet. Lagförslagen finns bl.a. inom områdena växtskydd och djurhälsa, jordbruksstöd för småjordbrukare, konsumentprodukters säkerhet och marknadstillsyn, offentlig upphandling samt en gemensam konsoliderad bolagsskattebas.

3. Nya initiativ

Kommissionen anger att de avser vidta ytterligare åtgärder för att se till att EU:s regler är ändamålsenliga. Det kommer att vidtas genom förenkling och/eller konsolidering av befintlig lagstiftning. I meddelandet listas 23 nya lagförslag som kommer att läggas fram. Förslagen rör exempelvis information till och samråd med arbetstagare, företagsstatistik och bolagsrätt. Kommissionen har även påbörjat 16 utvärderingar och kontroller av ändamålsenlighet och ämnar initiera ytterligare 31 utvärderingar och kontroller av ändamålsenlighet under 2013 och 2014. De rör bl.a. kemikalier som inte omfattas av REACH, Natura 2000, EUs miljömärke och livsmedelslagstiftning. Det planeras även att genomföras utvärdering av lagstiftningens ändamålsenlighet när det gäller exempelvis hälsa och säkerhet i arbetet, direktivet om personal som hyrs ut av bemanningsföretag samt regler för punktskatt. Det finns även planer för en utvärdering av samstämmigheten hos EU:s regelverk inom den finansiella tjänstesektorn.

4. Initiativ som övervägs att dras tillbaka eller upphävas

Kommissionen listar även sex förslag som de kommer att dra tillbaka och nio förslag de planerar att upphäva. Exempel på sådana områden där förslag inte kommer att läggas fram av kommissionen är bl.a. arbetsmiljö för frisörer samt muskel – och skelettsjukdomar och exempel på lagstiftning som kommissionen planerar att föreslås ska upphävas är bl.a. främjande av rena

Kommissionen lyfter även fram en rad utmaningar som de kommit fram till efter att de har genomfört kartläggningen av EU-lagstiftningen: arbete inom den rättsliga ramen, strikt utvärdering av lagstiftning, förankra lagstiftningens ändamålsenlighet i beslutsfattandet samt samarbete mellan EU:s lagstiftare och medlemsstaterna.

1. Arbete inom den rättsliga ramen

I meddelandet lyfts det fram att givet att lagstiftningsprocessen inom EU kan vara långsam och att berörda parter föredrar stabilitet istället för en återkommande översyn av lagstiftningen måste man undersöka möjligheten att minska regelbördan utan att ändra lagstiftningen. Kommissionen ser att det är viktigt att granska de administrativa kraven (exempelvis rapporter, inspektioner och avgifter) när medlemsstaterna genomför lagstiftningen och minska bördan när det är möjligt. Kommissionen lyfter även fram att det behövs mer insatser för att förbereda genomförandet tillsammans med medlemsstaterna, bl.a. bör förslag från kommissionen i framtiden att ha en genomförandeplan samt ett dokument om anger hur åtgärden ska utvärderas och följas upp.

2. Strikt utvärdering av lagstiftning

Det lyfts i meddelandet fram att utvärderingar inte alltid fokuserar på lagstiftningens ändamålsenlighet tillräckligt noggrant. För att lyckas med det anger kommissionen att det behövs ett striktare tillvägagångssätt när man bedömer fördelar, kostnader och bördor samt ta in berörda aktörers synpunkter. Kommissionen kommer att revidera sitt ramverk för utvärderingar, bl.a. kommer riktlinjerna för utvärderingar och konsekvensutredningar att revideras i början på 2014. Meddelandet lyfter även fram att utvärdering av hur väl den införlivade nationella lagstiftning överensstämmer med EU-lagstiftningen bör ges större utrymme. Kommissionen kommer genom åtgärdsprogram för minskning av administrativa bördor (ARB+ programmet) att kartlägga hur de planerade minskningar av bördor har genomförts på fältet.

3. Förankra lagstiftningens ändamålsenlighet i beslutsfattandet samt samarbete mellan EU:s lagstiftare och medlemsstaterna.

Kommissionen anger i meddelandet att arbetet med smart lagstiftning inte är ett enskilt initiativ utan ett arbetssätt. Det måste vara nära integrerat i kommissionens arbetsprogram och strategiska planeringscykel. Från och

med nästa år kommer kommissionen att planera sina utvärderingar inom Refit-programmet och bifoga den årliga utvärderingsplanen som en bilaga till kommissionens arbetsprogram. Kommissionen kommer även att offentliggöra en årlig Refit-resultattavla för att spåra den rättsliga utvecklingen av alla initiativ som föreslås inom Refit och övervaka innehållet i ändringar som beslutas på EU-nivå och vilka effekter medlemsstaternas genomförande har för förenkling och minskning av bördor. Slutligen lyfter kommissionen fram att arbetet med smart lagstiftningen kräver nära samarbete mellan EU:s institutioner och medlemsstater. Kommissionen uppmanar Europaparlamentet och rådet att mer systematiskt bedöma effekterna av sina ändringar i lagstiftningen.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Arbetet med att förenkla för företag på EU-nivå är av stor vikt för vårt nationella förenklingsarbete med tanke på att en betydande andel av gällande svenska regelverk har sitt ursprung i regelgivning på EU-nivå. Av de administrativa kostnaderna som företag har för att följa de svenska regelverken kan drygt hälften härledas till unionsrätten.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Meddelandet innehåller inte några förslag av sådan specifik karaktär att en bedömning kan göras av eventuella budgetära och andra konsekvenser i detta skede. Regeringen får återkomma till en bedömning av och ställningstagande till såväl ekonomiska som andra konsekvenser när mer konkreta förslag presenteras av kommissionen.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar kommissionens meddelande Programmet om lagstiftningens ändamålsenlighet och resultat (Refit-programmet): resultat och nästa steg samt kommissionens arbete med att systematiskt och löpande identifiera och att förenkla EU-lagstiftning. Det är viktigt med ett fortsatt, intensifierat arbete på EU-nivå med att förenkla för företag och minska bördor till följd av regler. Det är även viktigt att verka för ett effektivt genomförande av EU-lagstiftning nationellt. Regeringen avser verka för att förenklingsförslag hanteras så effektivt som möjligt inom ramen för ordinarie beslutsförfarandet. Varje förenklingsförslag ska bedömas var för sig när det väl presenteras.

Regeringen välkomnar även att kommissionen årligen ska presentera resultat från Refit-programmet i sitt arbetsprogram samt i en resultattavla. Regeringen anser att det är viktigt att följa upp och utvärdera effekterna av kommissionens arbete. Användningen av en resultattavla får inte påverka medlemsstaternas möjligheter att i genomförandet av minimidirektiv införa eller behålla regler som ger ett bättre skydd eller effektivare lagstiftning än den nivå som anges i direktivet.

Regeringen anser att den generella principen vid utformning av regler alltid bör vara att ha det mindre företaget som utgångspunkt, dvs. principen tänk småskaligt först. Regeringen anser vidare att det är olämpligt att generellt undanta små och medelstora företag från lagstiftning. Ibland kan småföretag drabbas av oproportionerligt höga kostnader i förhållande till liggande förslag och det kan då vara lämpligt att överväga om det kan införas undantag för dessa företag. Eventuella förslag till lättnader och undantag för mindre företag måste bedömas och analyseras från fall till fall. Regeringen vill betona att det finns ett värde i ett väl fungerande regelverk – såväl nya som redan existerande – på europeisk nivå även för de allra minsta företagen. Regeringen vill även påminna om att konsekvenser för konkurrens, inre marknaden, miljön, för skyddsvärda grupper som t.ex. arbetstagare och konsumenter samt för förslagens förhållande till redan antagna akter, noggrant behöver utredas och bedömas för varje lagstiftningsförslag där undantag eller lättnader föreslås.

Regeringen vill också påminna om att EU:s institutioner gemensamt med medlemsstaterna ansvarar för arbetet med smart lagstiftning. Regeringen instämmer i kommissionens bedömning att rådet skulle kunna använda konsekvensutredningar på ett bättre sätt i sitt beslutsfattande.

Arbetet med att förenkla för företag, och därmed minskad administration och regelbörda, är viktigt för konkurrenskraft, tillväxt och sysselsättning i svenska företag. Förenklingsarbetet är därför en prioriterad fråga för regeringen på EU-nivå och ligger i linje med motsvarande höga ambitioner för förenklingsarbetet på nationell nivå.

Mot bakgrund av Sveriges budgetrestriktiva hållning är en av flera utgångspunkter för regeringen att agera för att meddelandets eventuella ekonomiska konsekvenser begränsas både på statsbudgeten och på EU-budgeten.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas ståndpunkter är ännu inte kända. Arbetet med smart lagstiftning är en prioriterad fråga för flertalet medlemsstater.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionernas ståndpunkter är ännu inte kända.

Förslaget har inte remitterats från svensk sida.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Inte aktuell

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Inte aktuell

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Förslag till förenklingar av befintlig lagstiftning respektive minskning av bördor behandlas återkommande i olika rådskonstellationer och av Europaparlamentet. Särskilda rådsslutsatser om smart lagstiftning med anledning av meddelandet förväntas antas på Konkurrenskraftsrådet i december 2013.

4.2 Fackuttryck/termer